1937 ий
30
ийунь
№ 42 (326)
Акшэ 6 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-влак, ушныза!

Рвезэ Коммунист

ВЛКСМ
Маробком
дэн
горком
орган

Шэргэ, йӧратымэ СТАЛИН йолташ

Мланна историчэский улшо кэчыштэ—Марий Автоном Совэт Социалист Рэспублик Конституцийым пэнгыдэмдымэ кэчыштэ мэ тланэт шкэнан мучашдымэ йӧратымашнам, прэданнэ улмынам да тау мутнам каласэна.

Тидэ кэчэ мланна пэш кугу калык пайрэм—Лэнин-Сталин национальнэ политикын пайрэмжэ лийын шога. Лэнин Сталин кугу партийын вуйлатымыж дэнэ улан, пийалан да культуран илышым кучэдал налшэ мэмнан самырык рэспублик шэмэр-шамычын шӱмышт пэш кугу йывыртымаш дэнэ, кугэшнымаш дэнэ да пийал дэнэ тэмын.

Кул сэмын нимогай права укэлык, айдэмылан шотлалтдэ пызыралтмаш да эксплоатацэ, тунэмдымылык да пычкэмышлык—тэвэ каргымэ эртышэ жапыштэ марий калык кузэ илэн. Кугу Октьабрь Социалист рэвольуцо эртышын нэлэ шынчыржым кӱрльӧ, марий калыкым царизмын да руш импэриалист буржуазийын национальнэ пызырымышт дэч утарыш.

Националист контррэвольуцым шалатэн, марий калык социалист строитэльствын кумда корнышкыжо лэктэ.

Кулак, помэщик да кугыжа опричник пызырымэ дэнэ йынгысышэ пычкэмыш, шужышо, мэрчэн шогышо марий йал ындэ укэ. Тудын олмышто у колхоз йал кушкын. Тудын пасуштыжо 1.300 трактор, лу дэнэ комбайн да сложно йал озанлык машина пашам ышта.

Рэвольуцо ийлаштэ лу дэнэ у промышлэннэ прэдприйатьэ-влак ышталтынэт. Тэний мэ Марий кагаз комбинатым ыштэн шуктэна.

Эн тӱнжӧ да эн замэчатэльныйжэ, СТАЛИН йолташ, тэвэ кушто: рэвольуцо дэч варасэ ийлаштэ у йэн шамыч, классдымэ социалист общэствым активнэ ыштышэ-шамыч кушкын шуныт. Мэмнан прэдприйатьэ дэн колхоз-шамычым стаханов движэньэ кумдан авалтыш, кугу паша лэктышан замэчатьэлнэ йэн шамычым выдвигатлэн.

Мэ социалист мландэ пашан шкэнан мастаршамычна дэнэ—ордэноносэц ИГНАТЬЭВ, ИВАНОВ, ТРОФИМОВ, МОЧАИЭВ да колхоз пасу дэн прэдприйатьылаштэ шӱдӧ дэнэ улшо моло стахановэц влак дэнэ кугэшнэна.

Мэ шкэнан совэт социалист границым пудыртышо шамыч ваштарэш кучэдалмаштэ лӱддымылыкшым да пэнгыдылыкшым ойыртэмынак ончыктышо ордэноносэц-пограничник СИРЭИЭВ дэнэ кугэшнэна.

Мэмнан шуко национальностьан родинысэ чыла калыкынат иза-шольо тан ушэмыштышт марий калык шкэнжын отэчэствыжым муын, шкэнжын родиныжым палэн.

Тушман-шамычым лӱдыктэн, шэмэр-шамычым куандарэн, Кугу Сталин Конституцын шочшыжо—Марий Рэспублик пэлэдэш да пэнгыдэмэш. Калыкын шакшэ тушманжэ, родинлан измэным ыштышэ, фашизмын агэнтшэ—буржуазнэ националист, троцкист да пурла йырныклан шакшэ пашаштым ышташ эрыкым она пу, мэмнан элыш капитализмым пӧртылташ она пу.

Мэ рэвольуционно шижмашнам чыла йӧн дэнэ нӧлташ пижына. Тидэ антисовэт, контррэвольуционно, фашист куштырам мучко тӱжвак луктын шуктышаш да вожшыгэ пытарышаш вэрч тарым кукшышто кучаш тӱҥалына.

Калыкын пэш чот куанымэ кэчыштыжэ—Марий Рэспублик Конституцийым пэнгыдэмдымэ кэчыштэ—мэмнан шинчана, мэмнан йӧратымашна да прэданностьна—мэмнан шэргэ да йӧратымэ Сталин йол таш, тый дэкэт савыралтын.

Совэт Ушэмысэ чыла калыкын ик ойан интэрнациональнэ йэшыштыжэ, кӱшкӧ нӧлталмэ Сталин Конституцийын знамыжэ дэнэ мэ тланэт, Сталин йолташ, адакат сайынрак, адакат талынрак ышташ, тыгэ шкэнан самырык Марий Рэспубликнам Совэт Ушэмысэ ик ончыл рэспубликыш савыраш мутым пуэна.

Вийан лийжэ Кугу большэвик партий—коммунизмын йӧршэш сэҥышашыжэ вэрч кучэдалмаштэ Совэт Ушэм калык-шамычын организаторжо да вдохновитэльжэ!

Вийан лийжэ мэмнан родной учитэль да калык вождь СТАЛИН йолташ!

Марий АССР Чрэзвычайнэ XI Совэт Сйэзд.

82

ИЙДВЭЛ ПОЛЬУС ГОЧ АМЭРИКЫШ ЧОНЭШТЫМАШ

В. П. Чкалов   Г. Ф. Байдуков   А. В. Бэльаков

Совэт авиацийын чаплэ сэҥымашыжэ

Совэт Ушэм Гэрой—Чкалов, Байдуков да Бэльаков йолташ-шамыч гэроичэский „АНТ—25" самольот дэнэ Щэлков аэродром гыч (Моско лишнэ) 18-шэ ийуньышто Моско жап дэнэ 5 часат 05 минутышто Моско гыч Ийдвэл польус гоч Ийдвэл Амэрикыш нигушак шичдэ чонэштымашкэ лэктын кайышт.

Моско гыч Ийдвэл польус гоч Ийдвэл Амэрикыш нигушак шичдэ историйыш пурышо чоныштымашым сай шукталтын.

20-шо ийуньышто, Моско жап дэнэ 19 часат 30 минутышто „АНТ—25" самольот Вашингтон штатэш Портланд ола лишан Баркас аэродромэш сай волэн шинчын.

Тидэ самольот йужышто чылажэ 63 часат 25 минут лийын. Тидэ жапыштэ мландэ ӱмбач 10 тӱжэм километрым да йӱжкорно дэнэ 12 тӱжэм километрым утларак чонэштымэ.

Шочмо социалист элын талэ лӱддымӧ льотчик, Сталин йолташын ончэн куштымо эргышт—Чкалов, Байдуков дэн Бэльаков йолташ-шамычлан шокшо салам!

Тидэ чонэштымаш пӱтынь тӱньалан адакат ик кана Совэт авиацын чаплэ сэҥымашыжым ончыктыш.

Чкалов, Байдуков да Бэльаков йолташ-шамыч--Вашингтонышто

Совэт Ушэм гэрой-шамыч Чкалов, Байдуков дэн Бэльаков, ССР Ушэмын США-сэ полпрэдшэ Тройановский 27 ийунь эрдэнэ Сан Франциско гыч Вашингтоныш толын шуыныт. Вокзалыштэ совэт льотчик-шамычым оласэ власть прэдставитэль, совэт полпрэдствэ пашайэн-шамыч да молат вашлийыныт. 27 ийуньышто кэчывэл дэч вара США армий авиацэ корпус начальник гэнэрал Вэстовэр авиацэ корпусын командэ составшэ лӱм дэнэ льотчик—гэрой-шамыч лӱмэш прийомым ыштэн, 28 ийунь эрдэнэ совэт льотчик-шамычым прэзидэнт Рузвэльт дэн государствэннэ сэкрэтарь Хэлл шкэдэкышт пуртат.

ССР Ушэм оборонo пэнгыдэмдымэ займым лукмо нэргэн

Оласэ дэн колхоз йалысэ шэмэр-шамычын шуко йодмашыштым шуктэн, ССР Ушэм Калык Комиссарвлак Совэт ССР Ушэм оборонo пэнгыдэмдымэ займым лукмо нэргэн закон проэктым ыштэн, кӱчык срокышто правитэлствылан пэнгыдэмдаш пуаш ССР Ушэм Наркомфинлан кӱштэн. (ТАСС).

США Вашингтон штат, Баркас аэродромыш

Совэт Ушэм гэрой—В. П. ЧКАЛОВ йолташлан, Совэт Ушэм гэрой—Г. Ф. БАЙДУКОВ йолташлан, Совэт Ушэм гэрой—А. В. БЭЛЬАКОВ йолташлан

Шэргэ йолташ-шамыч!

Лэнин комсомол, пӱтынь совэт рвэзэ калык тэндан сэҥымашлан мучашдымын куанэныт. Тэ кызыт мартэ айдэмэ мийэн кэртдымэ, нимогай йӱк укэан ий крэпостьым штурм дэнэ сэҥэн улыда. Тэ кок кугу эл коклаштэ эн кӱчык корным почын улыда. Тэ пӱтынь тӱньа ончылан совэт калыкын, мэмнан кугу социалист родинын вийан да куатлэ улмыжым ончыктышда.

Мэмнан элысэ самырык рвэзэ дэн ӱдыр шамыч лӱддымылык дэн мастарлыкым кылдэн моштымо чаплэ примэрдам куанэн ончат. Тэндан сэҥымашда дэнэ кумылжо нӧлталтшэ совэт рвэзэ калык шкэ отэчэствын куатлыкшэ вэрч чап дэн доблэсть пашам ышташ, мэмнан кугу вождь да туныктышо Сталин йолташ ончыктымо кэч могай маршрут дэнат кайаш йамдэ.

ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь—
А. Косарэв.

Баск футболист-шамычын чаплын модмышт

24 ийуньышто Баск эл (Испаний) сборно командэ дэн Москосо „Локомотив" командэ футбол дэнэ модыныт. Модмаш Моско „Динамо" стадионышто лийын.

Матч ончаш 90 тӱжэм йэн погынэн. Калык баск футболист-шамычым кугун совым кырэн ваш лийын. Модмаштэ баск командэ 5:1 шот дэнэ Моско командым сэҥэн.

ССР УШЭМ ЦЭНТРАЛЬНЭ ИСПОЛНИТЭЛЬНЭ КОМИТЭТЫН ПУНЧАЛЖЭ

ССР Ушэм Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэт пунчалэш:

Совэт Ушэмын оборонно куатшым пэнгыдэмдымэ шотышто правитэльствын спэциальнэ заданьыжым образцово шуктымылан да тидэ пашаштэ гэроизмым ончыктымылан Совэт Ушэм гэрой лӱмым да Лэнин ордэным пуаш:

1. Комкор Йаков Владимирович Смушкэвичлан,

2. Комкор Дмитрий Григорьэвич Павловлан,

3. Комдив Михаил Пэтрович Пэтровлан,

4. Полковник Иван Иванович Копэцлан,

5. Майор Иван Иосифович Проскуровлан.

ССР Ушэм Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэт прэдсэдатэль—М. КАЛИНИН.

ССР Ушэм Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэт сэкрэтарь—И. АКУЛОВ.

Моско, Крэмль. 1937 ий 21 ийунь.

ССР УШЭМ ЦИК-ыштэ

Кугу наградэ

1937 ий 27 ийуньышто ССР Ушэм Цэнтральнэ Комитэт Йӱдвэл полюсыш мийшэ экспэдицийштэ участник шымычым наградитлымэ нэргэн пунчалым луктын.

Правитэльствын заданыжым образцово шуктымылан да гэроизмлан Йӱдвэл польусыш шупшо, польус лишан ийын коштшо ий ӱмбалан полярнэ станцым ыштышэ-влакым — чылажэ 45 йэнгым наградитлымэ. Нунын кокла гыч 8 йэнгым экспэдицэ начальник О. Ю. Шмидтым, майор, экспэдицын флаг-штурманжэ И. Т. Спириным, экспэдицэ начальник замэститэль М. И. Шэвэльовым, „Йӱдвэл польус" станцэ начальник И. Д. Папанинным, „Н-172" самольот командир Алэксэйэвым, „Н—169 самольот командир И. П. Мазурукым,„Н—166" самольот командир П. Г. Головиным, Н—170" самольотын пилотшо М. С. Бабушкиным, Лэнин ордэным пуэн, Совэт Ушэм гэрой лӱм дэнэ наградитлымэ.

Кокымшо Лэнин ордэн дэнэ Совэт Ушэм гэрой, отрьад дэн „Н—170" самольот командир М. В. Водопьйанов дэн Совэт Ушэм гэрой, „Н—171" самольот командир В. С. Молоков йолташмытым наградитлымэ.

Лэнин ордэн дэнэ 16 йэнгым, Краснайа звэзда ордэн дэнэ 13 йэнгым, Трудовой Краснайа знамй ордэн дэнэ 6 йэнгым наградитлымэ.

Ацак экспэдицыштэ участник шамычлан окса прэмийым пуаш пунчалмэ:

а) кажнышклан 25 тӱжэм тэнгэм—Водопьйанов, Молоков, Шмидт, Спирин, Шэвэльов, Папанин, Алэксэйэв, Мазурук, Головин да Бабушкин йолташ-шамычлан;

б) кажнышклан 15 тӱжэм тэнгэм— Козлов, Орлов, Мошковский, Догмаров, Крэнкэль, Ширшов, Фэдоров, Ритсланд, Жуков, Бассэйн, Сугробов, Ивашин, Бэкушэв, Шэкуров, Стромилов дэн Иванов йолташ шамычлан;

в) кажнышклан 10 тӱжэм тэнгэм—Крузэ, Дзэрдзэвский, Морозов, Пэтэнин, Гутовский, Шмандин, Фрутэцкий, Тэрэнтьэв, Тимофэйэв, Гинкин, Аккуратов, Волков дэн Тройановский йолташ-шамычлан;

г) кажнышклан 5 тӱжэм тэнгэм—Рубинштэйн. Кистанов, Брэзин, Радоминов, Бронтман дэн Вилэнский йолташ-шамычлан.

Йӱдвэл польусым сэнгышэ-влак Москош пӧртылыныт

25 ийуньышто Совэт Ушэмын столицыжэ Йӱдвэл польусым сэнгышэ - влакым вашлийэ. Водопьйановын, Алэксэйэвын да Головинын виктарымэ самольотышт влак цэнтральнэ аэродромыш 5 шагат жапыштэ пэш сайын волэн шинчныт.

Йӱдвэл польусым сэнгышэ-влак лӱмэш Цэнтральнэ аэродромышто торжэствэннэ митинг лийын. Арктик гэрой-шамыч торжэствэннэ вашлиймылан кугун йывыртэныт. Саламым ССР Ушэм Совнарком прэдсэдатэль олмэштышэ В. Я. Чубарь йолташ ойлэн. Вара экспэдицэ начальник О. Ю. Шмидт дэн эскадр командир Совэт Ушэм гэрой Водопьйанов йолташмыт ойлэныт.

Сэнгышэ-влакым вашлиймаштэ Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калинин, Андрэйэв, Микойан, Косиор, Жданов, Иэжов, Димитров йолташмыт да партий дэн правитэльствэ вуйлатышэ моло-влакат лийыныт.

Стрэлковый сорэвнованьылан йамдылалтыт

Морко пэдучилищэ пэлэн стрэлковый кружок почылто. Чылажэ тидэ кружокыш 90 йэн возалтэ. Кызыт рэспублик стрэлковый сорэвнованьылан йамдылалтыт. Войэннэ тэхникым тунэмыт да сай лӱйаш трэнироватлат. Тидэ жапыштэ 13 йэнг Ворошиловский стрэлок значоклан нормым сдатлышт. И. Григорьэв.

Марий АССР Конституцийым саламлат

Кожлайэр йал совэтыштэ (Морко район) чыла колхозлаштэ Марий АССР Конституцийым лончылат. Йал совэт чыла колхозлашкэ комсомол да профсойуз активым Конституцийым лончылаш полшаш колтэн.

„У Корно" колхозышто кугу митингэ лийын. Тыштэ МАССР Конституцийым комсомолэц Николайэв П.Н. умылтарыш. Тудын почэш йатыр колхозник да колхозницэ-влак куанэн Конституцийым саламлэн ойлышт.

— Марий АССР Конституций,—манэш комсомолэц Шолия,—мэмнан рэспубликын вийжым, ончык каймашыжым ончыкта. Тидэ ончык каймаш мэмнан шинча ончылнак. Мутлан, ожно мэмнан йалыштэ вэт чыла шэмэр-влак кок кум кулак кид йымалнэ орланэн илэныт. А кызыт у культуран улан илышыш шуын улына. Мэмнан колхознат кажнэ ийын эрэ ончык кайа. Тидэ Конституций мэмнан эшэ у сэнгымашкэ ӱжэш.

Тыгайак йатыр колхозник да колхозницэ - влак тыштэ йорло илыш дэн кызытсэ илышым тангастарэн Конституцийым саламлэн, Сталин йолташлан вэсэла илыш пумыжлан тау мутым каласышт.

Калык тушман троцкист, националист да вэс кугыжанысэ агэнт—разводкэвлак мэмнан у илышнам тошто илышышкэ савырнэшт ыльэ, но тидэ нунын омэшыштат ок кончо. Мэ эшэ вийан колхоз пашалан пижын колхозым чын большэвик колхозым ыштэна,—манын колхозник-влак пунчалым луктыч.

В. Л.

Полыш пумылан кузэ от куанэ

12 ийуньышто Цибикнур йал совэт кӧргысӧ актив дэнэ (Йошкар-Ола район) Марий АССР колхоз, колхозник, шкэт озанлык-влаклан льготым пумо нэргэн ВКП(б) Рӱдӧ Комитэт дэн ССР Ушэм Совнаркомын 1937 ий 5 ийуньышто лукмо пунчалжым лончылышт.

Лончылымаш пэш куанэн эртыш.

— Партий дэн правитэльствэ Марий АССР-лан тыгай кугу полыш пумылан кузэ от куанэ! Умбакыжэ эшэ чот кугу шурно лэктышым налшаш вэрч пижына. У шурным сай ончэн налаш, чыла шотыштат 15 ийуньлан тӱрыс йамдылалт шуаш мутым пуэна,—манын „Уэмдышэ" колхоз вуйлатышэ Полушин йолташ кутырыш.

Тидэ кас дэнак кажнэ колхозлаштэ, йалыштэ, тидэ пунчалым колхозник да шкэт озанлык коклаштэ умландарымашым эртарымэ.

П. В.

Марий АССР Чрэзвычайнэ XI-шэ Совэт Сйэздын рвээ дэлэгатшэ-влак. Шола гыч пурлашкэ: Османов Г. (бригадир-мэханик), Толстова Ньура (Марбумстройышто бригадиркэ) Бастраков А. (комбайнэр), Кудрӓшов М. (йал совэт вуйлатышэ).

МАССР Исполком прэдсэдатэльлан П.И. АНДРЭЙЭВ йолташым сайлымэ

Марий АССР Чрэзвычайнэ Совэт Сйэзд дэч ончыч рэспублик Исполнитэльнэ Комитэтын сэссийжэ лийын. Сэссийыштэ Исполком прэдсэдатэль нэргэн кангашалтын. Буржуазнэ националист-шамычым аралымыжлан да двурушник лиймыжлан сэссий ожнысо прэдсэдатэль Пэтровым Исполком члэн гыч луктын.

Марий АССР Исполком прэдсэдатэльлан сэссий ожно Маритранлэс начальниклан шогышо П. И. Андрэйэв йолташым сайлэн.

Тидлэч посна сэссий моло организационно пашамат ыштэн. Чараш лукмо калык тушман—буржуазнэ националист-шамычым Романов дэн Эльчабайэвым сэссий Исполком прэзидиум да Исполком члэн гыч луктын. Тугак калык тушман Коротков дэн Чавайным Марий АССР Исполком члэн гыч лукташ пунчальэ.

* * *

П. Й. Андрэйэв Марий рэспублик Шэрнур районышто марий крэсаньык йэшыштэ 1900 ийыштэ шочын. Тошто двухклассэ школым пытарымэкэ Уржум (Вӱрзым) олаштэ рэмэслэнэ школыш тунэмаш пурэн. Тидэ школышто тунэммыжэ годым ачашт авашт полышым пуэн кэртын огытылат, тудлан тунэммэ коклаштыжак школ оролланат пашам ышташ вэрэштын.

Тидэ школым тунэм пытарымэкыжэ Андрэйэв йолташ шочмо йалышкыжэ пӧртылын. 1917 1918 ийлаштэ тудо шкэ йалыштыжэ нужна комитэтым ышташ да вийангдаш активнэ полша. 1920 ий сэнтьабрьыштэ комсомол радамыш, тудо ийак октьабрьыштэ большэвик партийыш пура. Партийыш пурымэкэ пэш шуко жапат ок эртэ, тудым партий тошто Вӓткэ (кызыт Киров) олаш колта. Тужэчын Андрэйэв йолташ Малмыж олаш логалэш.

1921 ийыштэ Марий область почылтэш. Андрэйэв йолташым Малмыж ола гыч Марий Областьыш ӱжыктэн кондат. Марий областьыш толмэкыжэ тудо областьыштэ комсомол организацым вийангдаш талын полша. Тудым ончыч Шэрнур комсомол кантконым сэкрэтарьлан, вара Обкомол сэкрэтарьлан сайлат.

1922—1925 ийлаштэ Андрэйэв йолташ область партийнэ органыштэ вуйлатымэ пашаш сайлалт пашам ышта. Тулэч вара тунэктымо пашам виктарышэ область пӧлкам вуйлата, тудо жапыштак Рэвтрибунал члэнлан шога, область газэтым рэдактироватла. Варажым Плэханов лӱм калык озанлык институтышто тунэмэш.

1931 ийыштэ кугу чодра участкэ НКПС-лан пуалтын. Тидэ пашам шукташ областьыштэ Маритранлэс трэст ышталтэш. Тидэ трэст мэмнан элысэ кӱртнӧ корно-шамычлан кӱлэш чодрам пуэн шогаш ышталтын. Андрэйэв йолташ тидэ трэстын начальникшылан шогалталтэш; тидэ кугу пашам 6 ий почэла вуйлата. 1936 ий 1-ой кварталыштэ чодра румо, лукмо планым утыж дэнэ шуктымыжлан Совэт правитэльствэ Андрэйэв йолташым „Знак Почота" ордэн дэнэ наградитлэн.

Марий АССР Исполкомын эртышэ сэссийжэ П. И. Андрэйэв йолташым Марий АССР Исполком прэдсэдатэльлан сайлэн.

Полышым нальэ

„Борец" колхоз члэн (Йошкар-Ола район) Бэльайэва Ф. шым йочам ыштэн да ончэн куштымыжлан кызыт кок тӱжэм тэнгэ оксам кугыжаныш полышым нальэ.

Алэксандров И. М.

Похвальнэ грамот дэнэ тунэм лэктыч

Куракино кыдалаш школышто (Параньга район) VI дэн VII классыштэ тунэмшэ влак Соколов, Шуматов, Корьаковцэва похвальнэ грамот дэнэ тунэм лэктыч. Ш. Никифор.

16 17 ийунь кэчылаштэ рэспубликын эн сай тракториства да комбайнэрка-шамычын совэщаньышт эртыш. Сӱрэтыштэ: совэщаньыштэ лийшэ йолташ-влак, шола гыч пурлашкэ: Макарова (Ронго МТС), Афанасьэва (Торйал МТС), Акшикова (Ронго МТС), Чэрнова (Йошкар-Ола МТС), Коптэлина (Йошкар-Ола МТС).

Фото Рыбаковын.

КОМСОМОЛ ОРГАНИЗАЦЫЛАШТЭ ОТЧОТ ДЭН САЙЛЫМАШ

ТУШМАНЫМ УЖДЫМО КОМИТЭТЫМ КРИТИКОВАТЛЫШТ

Морко пэдучилищэ пэлэнсэ комсомол комитэтын отчот дэн сайлымаш погынымашыжэ эртыш. Погынымашкэ 79 комсомолэц гыч 72 комсомолэц лийыныт. Комсомол комитэтын пашажэ нэргэн комитэт сэкрэтарь Чэмэков йолташ отчотан докладым ыштыш. Тудо докладыштыжэ самокритикым ӧрдыжэш кодыш. Комсомол комитэтын вуйлатымаштыжэ йатыр ситыдымаш уло. Тугэ гынат, тудо ситыдымашым шагал ончыктыш.

Прэнийыштэ 18 комсомолэц ойлыш. Нуно чыланат докладым да комсомол комитэтын пашажым критиковатлышт.

Комсомол комитэт тунэммын качэствыж вэрч начар кучэдалын. Садланак комсомол кокла гыч отличнын тунэмшэ вуйгэжат 8 йэн вэлэ. Комсомолын рӱдӧ задачыжэ политик воспитаньэ паша ситышын огыл шукталт толын. Пропагандист-влаклан райкомол, тыгакак комсомол комитэт полшэн огытыл. Садланак политик тунэммашын качэствыжэ ӱлно лийын. Тунэмшэ-влаклан науко, рэлигий да политик нэргэн лэкций, бэсэдэ пэш шагал эртаралтын.

Политик воспитаньым начар организоваймэ дэнак комсомолэц-влакын рэвольуцион шижмашышт ситышын лийын огыл. Пэдучилищыштэ йатыр жап годым калык тушман буржуазнэ националист Н. Мухин шкэ шакшэ пашажым ыштылын илэн. Йужо тунэмшэ-влак Мухинын тушман пашажым тӱжвак лукмо олмэш тудын дэнэ кылым кучэн илэныт. Комсомолэц Васильэйэв дэн Малинин тунэмшэ-влак коклаштэ тушман ой-влакым шаркалэныт.

Комсомол комитэт комсомолышто шогыдымо тунэмшэ-влак коклаштэ пашам шагал ыштэн, тыдын дэнак 1937 ийыштэ 22 тунэмшым вэлэ комсомолышко пуртымо.

— Комсомол комитэт сэкрэтарь Чэмэков,—манэш Бакулина йолташ,—шукыж годым пашам шкэт ышта, тудо комитэт члэн-влакым, активым шагал пашаш шупшэш, тудын кугу ситыдымашыжэ тӱҥалмэ пашажым ок шукто.

Погынымаш закрытэ йӱклымаш дэнэ 7 комсомолэцым комитэтыш да 8 йэҥым район конфэрэнцыш дэлэгатлан сайлышт. Комитэт засэданьэ закрытэ йӱклымаш дэнэ сэкрэтарьлан Чэмэков йолташым сайлыш.

В. Лазарэв.

Комсомолышто шогыдымо молодьож мондалтын

„Патыр" колхоз пэлэнсэ комсомол организацэ (Морко район) комсомолышто шогыдымо молодьож коклаштэ нимогай политик-воспитатэльнэ пашам ок ыштэ. Нуным нимогай кружокыш шупшмо огыл. ВЛКСМ устав дэн программэ тунэммашат ок эртаралт.

Райкомол инструктор Михайлов кажнэ кэчын тидэ организацыш коштэш гынат, комсомолышто шогыдымо рвэзэ - влак нэргэн огэш шоналтэ.

Йаковлэв И.

Молан Никифоровым комсорглан сайлэн огытыл

„13 лет Октября" промколхоз пэлэнсэ тӱҥалтыш комсомол организацыштэ (Морко район) комсомол паша пэш начар шындымэ. Политучобо ик канат эртарымэ огыл. Комсомолэц-в л а к ы н рэвольуционно шижмаш пэш ӱлнӧ. Чылажэ 6 комсомолэц уло гын, 4 комсомолэцшэ Кочанов М., Еухтаров И., Никитин С., Николайэв А. комсомол билэтым йомдарэныт.

Комсорг Никифоров комсомолэц-влак коклаштэ политик - воспитатэльнэ пашам колтэн шогымо олмэш йӱын гына коштын. Тудо политучобым организоватлаш шоналтэнат огыл. Комсомол взносым комсомолэц-влак дэч погэн огыл. Садлан комсомолэц-влак 6 тылзэ гыч комсомол взносым тӱлэн огытыл.

Кызыт отчот дэн сайлымэ погынымаш Никифоровым комсорг гыч корандыш, да комсорглан закрытэ сайлымаш дэнэ Иванов йолташым сайлыш.

Алэксэйэв И. А.

ПОГЫНЫМАШЛАН НАЧАР ЙАМДЫЛАЛТЫНЫТ

Марий пэдинститут пэлэнсэ рабфак комсомол организацэ отчот дэн сайлымэ погынымашым эртараш пэш начар йамдылалтын.

Погынымаш 6 часлан тӱҥалшаш ыльэ. Но комсомол комитэт 7 час мартэ засэданьым эртарэн шинчылтэ. Тудо отчотым пэҥгыдэмдаш тидэ мартэ жапым муын огыл. Садлан погынымаш ик часлан вараш тӱҥальэ. Адак погынымаш почмо годым комитэт сэкрэтарь Сандаков йолташ погынымашын причин дэч посна 4 йэҥ гына толын огыл маньэ. Чынжым погынымашыш 26 йэҥ толын огыл ыльэ. Погынымаштэ комсомолэц-влак кутырэн, запискым ваш-ваш сэрэн шинчылтыт, да эртак коштэдылмаш лийэдыш.

Сандаков йолташ докладым самокритикдымым ыштыш. Тудо шкэ докладыштыжэ троцкист, буржуазнэ националист да моло калык тушман - влак ваштарэш комсомол организацын кучэдал шогымыж н э р г э н пытартышлан кок мут дэнэ гына каласыш. Вэт тидэ школышто класс тушман орудоватлэн. Нуно студэнт-влакым „воспитыватлэныт". А комсомол организацэ нуным ужын огыл.

Погынымаштэ к р и т и к шагал ыльэ, шукыжо прэныштэ кутырышо-влак вообщэ гына ойлышт. Адак активностьат шагал. Погын ы м а ш прэдсэдатэльлан прэныштэ кутыраш „кӧ кутырнэжэ", манын 5-7 кана йодаш вэрэштэ.

Комсомол комитэтын ситыдымашыжэ йатыр уло. Комсомолэц-влак коклаштэ политик воспитатэльнэ паша начар шындымэ. Политучобо начар эртаралтын. Комсомолэц-влак Кудрйавцэв, Мамайэв, Авдулова, молат йамдылалтдэ коштыныт. Заньатьэ чӱчкыдын кӱрлалтын. Пропагандист Йаналов политзаньатьым чӱчкыдын кӱрлмыж дэнэ тидэ кружок программым шуктэн огыл. Улыжат кок тэмэ гына тунэммэ. Садлан комсомолэц-влакын политик шинчымаш да рэвольуционо шижмаш ӱлнӧ. Йужо комсомолэц-влак Кудрйавцэв, Авдулова элэмэнтарнэ йодышым огыт палэ.

Воспитатэльнэ пашам начар шындымэ дэнак посна комсомолэц-влак коклаштэ хулиганствэ шарлэн (Холдыров, Самойлов).

Комсомолышто шогыдымо молодьож к о к л а ш т э воспитатэльнэ паша колталтын огыл. Вэт комсомолышто шогыдымо молодьож шукэ уло.

Войэннэ-физкультур пашат сай шындымэ огыл. 1936-37 тунэммэ ийыштэ 84 комсомолэц гыч улыжат 5 комсомолэц ГТО значоклан да 7 комсомолэц Ворошиловский стрэлок значоклан нормым сдатлэныт.

Школышто подхалимствэ шарлэн. Йатыр комсомолэц-влак прэподаватэль-влак дэнэ подхалим лийын шогат. Подхалим-влак начар тунэмыт гынат, прэподаватэль-влак нунылан зачот годым сай да отличнэ отмэткым шындылыныт. Подхалим-влакым прэподаватэльница Вэткина эн чот йӧрата.

Туныктышо Опайэв троцкист Мухиным тӱрлӧ сэмын моктэн. Комсомол организацэ тидым жапыштэ разоблачитлэн кэртын огыл.

Горкомол дэн пэдинститут комсомол организацэ полышым пэш шагал пуэн шогэныт. Комсомол комитэтын у составшылан ситыдымашым пытараш кӱлэш.

П. Щэрбаков.

Отчот почэш 60 комсомолэц кутырэн

Косолапово районысо комсомол организацылаштэ отчот дэн сайлымаш паша 12 ийунь гыч тӱҥальэ. Пэлэ кыдалаш да кыдалаш школ пэлэнсэ комсомол организацылаштэ отчот дэн сайлымашым эртарэн пытарымэ. Кызыт колхозласэ да моло организацылаштэ тӱҥалмэ.

Отчот дэн сайлымэ погынымаш активнэ да критик дэнэ эртэ. Погынымаштэ лийшэ 146 комсомолэц гыч отчот почэш 60 комсомолэц кутырэн. Нуно тӱҥалтыш организацэ дэн райкомолым политучобо, пионьэр отрйад-влакым начар вуйлатэн шогымыштым да политик - воспитатэльнэ пашам луштарымыштым критиковатлышт.

Шуко комсомол организацыштэ комитэт сэкрэтарьлан да комсорглан у, куштэ актив гыч сайлэныт. Район мучко чылажэ сайлымэ 22 комитэт сэкрэтарь да комсорг гыч 17 йэҥжэ пэрвой кана сайлалтшэ улыт.

Рудаков.

Паша нормым утыж дэнэ тэмат

Морко МТС-ын 2-шо бригадын самырык тракторист-влакышт пашам сай ыштат. Нуно паша нормым утыж дэнэ тэмэн шогат.

Тэвэ, Пэтров В. ик смэныштэ 12,0 га мартэ куралэш, Йэрмайэва В. дэн Ибрашкина 8,9 гам куралын шогат.

Дэнилов.

Комсорг Бэссонова пашам начар ыштэн

14 ийуньышто „Ким" колхоз пэлэнсэ тӱҥалтыш комсомол организацыштэ (Йошкар-Ола район) отчот дэн сайлымаш эртыш.

Прэныштэ кутырышо-влак комсорг Бэссонова йолташын комсомол пашам начар шындымыжлан чот критиковатлышт да тудын пашажым начарлан шотлышт.

Тэвэ политучобым налына 1937 ийыштэ политзаньатьым улыжат 9 кана гына эртарымэ. Бэссонова п о л и т у ч о б ы м аклэн огыл. Комсомолышто шогыдымо рвэзэ-влак коклаштэ нимогай политик-воспитатэльнэ паша ыштэлтын огыл.

Комсомол погынымаш комсорглан закрытэ йӱклымаш дэнэ Павловым сайлыш.

Жэлонкин.

18 июльышто рэспубликан Испанийлан полшымо тӱньамбал кэчэ эртаралтэш

Рэспубликан Испанийлан полшымашгэ чыла тӱньасэ молодьожь солидарность движэньым могай состойаньыштэ улмыжо нэргэн лончылэн налмэк, молодьож Коммунист Интэрнационал Исполкомын сэкрэтариатшэ 18 июльышто рэспубликан Испанийлан полшымо тӱньамбал кэчым эртараш пунчалын.

Тидэ кэчын олалаштэ да чыла элыштэ молодьожын пӱтынь прогрэссивнэ, дэмократичэский антифашист вийжым ушышаш вэрч уло вийым пыштэн тыршыман, манын КИМ-ын пунчалыштыжэ ончыктымо. Вӱран фашизм ваштарэш, Гэрманий дэн Италий интэрвэнт кашак ваштарэш, эрыкан дэмократичэский рэспублик вэрч кучэдалшэ Испан калыклан да тудын чаплэ молодьожшылан полшымашым 18 июльышто чыла прогрэссивнэ калык эшэ вийангдышаш улыт.

Испан молодьожын дэлэгацыжэ „Испан молодьожлан полшымаштэ информацэ да пропагандэ дэнэ тӱньамбал комиссыштэ“ 11 июль гыч 18 июль мартэн Испан молодьожлан полшымо пропагандэ арньам эртараш ойым ыштэн. Тидэ ой дэнэ молодьожын Коминтэрнжэ кэлшэн да 11 июль гыч 18 июль мартэн Испан молодьожлан полшымо пропагандэ арньам эртараш пунчалын.

Испан коммунист партийын ӱжмыжӧ

Испан коммунист партийын цэнтральнэ Комитэтшэ Бильбао гыч лэктын каймэ шотышто ӱжмашым луктын. Ӱжмаштэ баск калыкын лӱддымыжӧ да чолгалыкшэ ончыктал-тын.

„Лӱдмашат, порьадкэ дэч посна чакнымашат лийын огыл—маналтэш ӱжмаштэ.—Гэрман дэн итальан фашизм, „контрольым“ игылт, йэн-шамыч дэн бо йэприпасым кондэнит да мӓтэжник войскан вийжым пэш кугун кугэмдэныт. Йужо дэмократ элын лӱдмышт, рэспубликан авиацылан шкэ элышт гоч чонгэштэн эрташ эрыкым пумышт гэрман дэн итальан интэрвэнт-шамычлан баск элын млалдыжым да промышлэнностьшым сэнгэн налашышт полша. Баск правитэльствэ кӱлэш сэмын аралалтмым организоватлэн огыл, рэгульярнэ армийым организоватлэн огыл. Вэс могырым, ожнысо войэннэ министр, компартийын ончыктымыжо ӱмбачат, баск элым аралаш йӧным ыштэн огыл.

Баск калык тынар мэшанчыкым сэнгэн кэртын огыл. Но тидэ калык Бильбаом фашизмлан да вэс эл захватчик шамычлан крэдалдэ ок пу. Рэспубликан вий моламдалт ыштэлтэш. Тудо контратакым ыштэн крэдалаш пура.

Баск калык йэдинство дэн гэроизм образэцым пуыш. Тыгай калыкым кӱрыштап ок лий.

Рэспубликанэц шамыч сэнгат, вэт нунын куатлэ армийжэ уло, кызыт испан фашизм дэн вэс эл интэрвэнт шамыч ваштарэш рэшитэльнэ крэдалаш йамдылалтэш. Рэспубликан тыл эрыкталтэш. Фронт дэн тылым тазангдышаш лан чыла кӱлэш мэрым правитэльствэ ышта. Калык армийын салтак-шамычшэ гэрой улыт. Туш манлан йомдарымыжым тӧрлэн шукташыжэ куштылго ок лий“.

Ӱжмаш тыгэ пыта:

„Уло тӱньасэ иза шольо шамыч! Мэмнан дэнэ солидарностьдам пэнгыдэмдыза. Мэмнан пашана—тидэ тэндан пашада. Тэндан виндыда—тэндан икшывыдан киндыжэ, уло тӱньасэ тыныслык да эрык—лӱдыкшыштӧ. Млань вашкэрак сэнгашна полшыза, вэт тидэ сэнгымаш—уло тӱньасэ антифашист сэнгымаш, тыныслык дэн дэмократий сэнгымаш лийэш“.

Кожлайал пэлэ кыдалаш шкэлыштo (Морко-р-н) тунэмшэ Барцэв йоча спартакиадыштэ 4,35 мэтр кужыт тӧрштэн, пэрвой вэрым налын.

ЙОЧА СПАРТАКИАДЭ

МОРКЫШТО

21 июньышто Морко сэлаш район йоча спартакиадэ эртыш. Чылажэ 79 йоча участвоватлышт.

Спартакиадыштэ чыла шот дэнат пэрвой вэрым Морко пэлэ кыдалаш школ нальэ, кокымшо вэрым Кожлайал пэлэ кыдалаш школ.

Спартакиадэ сай эртыш. Туштo волэйбол дэнэ таласымаш, курштылмаш, тӧрштылмаш, тулэч молат лийэ.

100 мэтрыш курыжмаштэ пэрвой вэрым Калагин (Морко пэлэ кыдалаш школ) нальэ. Борцуйэв (Кожлайал пэлэ кыдалаш школ) 4,35 мэтр кутышым тӧрштэн.

Лазарэв В.

Морко пэлэ кыдалашшколышто тунэмшэ пионьэр Измайлов А. йоча спартакиадыштэ 4,2 мэтрыш тӧрштэн кокымшо вэрым налын.

Отличнэ тунэмшэ-влакым пӧлэклышт

Шэрнур райкомол дэнэ роно 21 июньышто йоча пайрэмым эртарышт. Тидэ пайрэмэш чылажэ 23 отличнэ тунэм пытарышым пӧлӧклышт.

Тэвэ, Баранова Нинам (Шэрнур кыдалаш школ), Коршуковым (Кугэньэр пэлэ кыдалаш школ), Мамайэвым (Мурзанай пэлэ кыдалаш школ) гитар дэнэ пӧлӧклымӧ.

Димитрэв В.

РОНГЫШТО

13—14-шэ июньышто Ронгo сэлаш район йоча спартакиадэ эртыш. Спартакиадым организованнэ эртарымэ.

100 мэтрыш куржмаштэ пэрвой вэрым Суворов Тольа (Ронго пэлэ кыдалаш школ) нальэ. Ӱдыр ковла гыч Санина (Шогаль пэлэ кыдалаш школ) пэрвой вэрым нальэ. 1000 мэтрыш куржмаштэ пэрвой вэрым Суворов Гриша (Ронго пэлэ кыдалаш школ) нальэ. Тудо 1000 мэтрым 3 минутат 22 сэкундышто куржын.

Адак тӧрштылмаш лийын. Тэвэ, Суворов Анатолий (13 ийаш) 138 сантимэтр кӱкшытым тӧрштэн, Санина (13 ийаш) 113 сантимэтр кӱкшытым, Суворов Гриша (16 ийаш) 148 сантимэтр кӱкшытым тӧрштэн.

Спартакиадыштэ пэрвой вэрым Ронго пэлэ кыдалаш школ нальэ.

Рэчкин З.

Пийалан ӱдыр

Онча чот кава гыч кас кэчэ
Шаралын ший йолжым йыр-ваш.
Могай гын сылнэштын сад пэчэ
А йужшо йандар пэш шӱлаш.

Шып лэктым тӱзланышэ урэмыш
Тый тольыч шыр-р вошты адак.
Тӱсэтшэ тул гайэ чэвэргын
Ок пытэ ошэмын садак.

— Начук, ну каласэ мо тачэ—
Йӧршэшак май кэчэ улат?
Йа лийын удачнэ пашачэ
Пӧлэкым нумалын толат.

— Ивук, ай, могайӧ пӧлэкшэ
Вэт тидэ пэш шэргэ акан.
Шӱмэм гыч чот шолын мур лэкшэ
У сылнэ, йонгалтшэ йукан!

Кучэн толынам мый зачотым
Льотшколым отличнэ тунэм,
Эрла виктарэн самольотым
Кавашкэ кӱзалын шунэм.

Моторын вийангшэ элнажым
Она пу фашизмлан ишаш!
Тӱжэм дэн кушталын мэмнажым
Льотшкол лын шогалтыш пашаш.

Пычкэмыш марийын мый ӱдыр
Тунэмым вэт льотчица лиймэш.
А илыш эрэ сайэмэш йыр
Куаным тэмэн тич шӱмэш.

— Мыйнат кумылэмым нӧлталын
Начук, ты мутэтшэ пэш чот,
Сай ыштэ пашатым шукталын
Вэт льотчица—пийал да почот!

Антонов Ивук.

Моско—Йӱдвэл польус—Йӱдвэл Амэрик пэрэльотлан отклик

Францийыштэ

Моско гыч Йӱдвэл польус гоч Сан-Францискош Совэт Ушэм гэрой Чкалов, Байдуков дэн Бэльаков йолташ-шамычын чонгэштымыштым францув газэтшамыч пэш кугу интэрэс дэнэ шэкланат. Газэт-шамыч чонгэштымэ нэргэн шуко тэлэграммым, чонгэштышэ-шамычын сӱрэтыштым, чонгэштымэ картым, „АНТ—25“ самольот нэргэн описаньым пуртат.

Английыштэ

Чыла газэтат „АНТ—25“ самольотын сэнгымашыжэ нэргэн увэртара. „Сэндэй Экспрэс“ газэт чонгэштымэ нэргэн увэрым пэрвой страницаш пуртэн. Тудлан тыгай вуйым пуэн: „Тӱньан лэвашыжэ гоч. Льотчикшамыч пэл корныжым Канада гоч чонгэштэныт. Тӱньамбалсэ эн кугу чонгэштымаш мучашыш лишэмэш“.

США-штэ

Лос-Анжэлос гыч Ассошиэйтэд прэсс агэнствын увэртарымыжэ почэш, палэ амэрикан льотчик Джэмс Маттэрн тыгэ каласэн: мый совэт льотчик-шамычын пашаштым ончэн куанэм да нуным вашлиймаш кызытак каймэ. Умбакыжэ тудо тыгэ каласыш: мый совэт льотчик-шамычым, утларакшэ Бэльаковым саламлынэм. „Тӱньа йыр чонгэштыш тӧчымэм годым 1933 ийыштэ Совэт Ушэмэш аварийын вэрэштмэм годым,—манэш Маттэрн,—Совэт правитэльствэ мыйым утараш Бэльаковым колтэн“.

Турцийыштэ

Совэт льотчик-шамычын дэ чонгэштымышт нэргэн увэрым Анкарыштэ пэш кугу интэрэс дэнэ вашлилийныт.

Отв. рэдактор В. В. ЛАЗАРЭВ.

Упол. Марлита А-84 Тираж 2645 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктышэ „М. Я